

VALNÉ ZHROMAŽDENIE EURÓPSKEJ SIETE SÚDNYCH RÁD

Ústredná téma: „Prístup k spravodlivosti pre zraniteľné skupiny občanov“

RÍM, 11.-14. JÚNA 2024

Program valného zhromaždenia 12. júna 2024

Valné zhromaždenie začalo tzv. „Closed session“, neverejným rokovaním určeným len pre členov Európskej siete súdnych rád, ktorého hlavným cieľom je prerokovanie dôležitých otázok fungovania siete. Za Súdnu radu Slovenskej republiky sa rokovania zúčastnila predsedníčka súdnej rady Marcela Kosová a riaditeľka vonkajších vzťahov kancelárie súdnej rady Patrícia Gomolová.

Na tomto rokovaní boli za nových členov Európskej siete súdnych rád jednomyselne prijaté dve novovzniknuté súdne rady: **Súdna rada Luxemburska a Súdna rada Cypru.**

Súdna rada Cypru vznikla 1. júla 2023. Je zriadená Ústavou a medzi jej výlučné kompetencie patrí: menovanie sudcov, kariérny rast sudcov, preloženie sudcov, zánik funkcie sudcu, odvolanie z funkcie sudcov a disciplinárne konania voči sudcom prvej inštancie a odvolacích súdov. Ostatné právomoci upravuje zákon o súdnej rade Cypru.

Zloženie: sedem členov, ktorí sú sudcami Najvyššieho súdu Cypru a zastávajú túto funkciu až do odchodu na dôchodok; okrem toho sa zasadnutí súdnej rady zúčastňujú aj členovi bez hlasovacieho práva - Štátny zástupca (gen. Prokurátor), prezident Advokátskej komory Cypru a dvaja uznávaní právnici.

Predsedom súdnej rady je Predseda Najvyššieho súdu Cypru.

Súdna rada Cypru nemá právo zákonodarnej iniciatívy.

Rozhodnutia súdnej rady Cypru sú preskúmateľné Najvyšším ústavným súdom.

Súdna rada nemá vlastný rozpočet, je napojená na rozpočet Najvyššieho súdu Cypru.

Súdna rada Luxemburska vznikla 1. júla 2023. Je zriadená Ústavou a zabezpečuje riadne fungovanie justície pričom rešpektuje jej nezávislosť. Medzi jej výlučné kompetencie patrí: menovanie sudcov, organizuje vzdelávanie sudcov, nemá disciplinárnu právomoc ale menuje členov disciplinárnych orgánov, vydáva zásady sudcovskej etiky. Ďalšie kompetencie sú regulované zákonom o organizácii súdnej rady Luxemburska.

Zloženie: deväť členov s funkčným obdobím štyri roky, ktorí môžu byť iba raz opätovne zvolení do funkcie a sú to:

- *šesť sudcov volení sudcami*
- *traja členovia mimo sudcovského prostredia: jeden právnik, dvaja členovia s právnickým vzdelaním volení Parlamentom (2/3 väčšinou)*

Členovia súdnej rady nie sú tzv. full – time členovia.

Súdna rada Luxemburska má jedného predsedu a dvoch podpredsedov, v pričom dve z týchto funkcií musia byť zastávané sudcami a jedna patrí nesudcovi. Súdna rada si volí predsedu a podpredsedov.

Rozhodnutia súdnej rady Cypru majú administratívnu povahu a nie sú preskúmateľné.

Súdna rada má vlastný rozpočet.

Ďalším bodom neverejného rokovania bola voľba nových členov Výkonnej rady Európskej siete súdnych rád a Prezidenta siete na roky 2024 – 2026.

Novými členmi Výkonnej rady sa stali súdne rady z Írska, Rumunska, Grécka, Portugalska a Litvy.

Prezidentkou Európskej siete súdnych rád sa stala zástupkyňa **Súdnej rady Francúzska** – Madeleine Mathieu (Najvyšší súd Francúzska).

Valné zhromaždenie si vypočulo správu o čerpaní finančných prostriedkov od Audítora ENCJ, schválilo nové členské poplatky pre jednotlivé súdne rady od januára 2025. **Súdna rada Slovenskej republiky bude mať zvýšený členský poplatok na 5 250,- euro.** Výška členského poplatku sa odvíja najmä od HDP na obyvateľa (dáta čerpá ENCJ z EUROSTATu) a nakoľko od roku 2022, kedy sa poslednýkrát menila výška členského príspevku, došlo k zvýšeniu HDP na obyvateľa vo všetkých členských krajinách EU, došlo k zvýšeniu členských poplatkov od roku 2025.

Jedným z bodov programu bolo aj informácia o vývoji situácie v niektorých členských krajinách najmä s ohľadom na platy sudcov. O nepriaznivej situácii v tejto oblasti informovala Súdna rada Slovinska a Súdna rada Maďarska. Nakoľko slovinská súdna rada aj v spolupráci s Európskym združením sudcov pripravila stanovisko na podporu slovinských sudcov, boli zástupcovia súdnych rád oslovení, aby valné zhromaždenie podporilo toto stanovisko, ktoré je spolu s Rímskou deklaráciou súčasťou tejto správy.

V závere dňa sa už celé valné zhromaždenie (aj členské a pozorovateľské súdne rady) zúčastnilo slávnostného prijatia prezidentom Talianskej republiky p. Sergiom Mattarellom, ktorý je zároveň aj predsedom Súdnej rady Talianska. Toto pozvanie súviselo aj s výročím vzniku Európskej siete súdnych rád, ktorá oficiálne vznikla práve v Ríme v roku 2004.

Program valného zhromaždenia 13. júna 2024

Druhý deň valného zhromaždenia bol venovaný predovšetkým odpočtu aktivít ENCJ za obdobie od septembra 2023 do júna 2024, a to najmä s ohľadom na nosný projekt siete Nezávislosť & zodpovednosť & kvalita súdnictva, ďalej na projekt o Atraktivite sudcovského povolania. Valné zhromaždenie si vypočulo aj

zhodnotenia Dialógových skupín, ktoré sa uskutočnili počas tohto obdobia. Jednej z Dialógových skupín sa zúčastnila aj Súdna rada Slovenskej republiky a ujala sa aj funkcie hostiteľa tejto menšej diskusnej skupiny vo februári 2024. Delegácia Súdnej rady Slovenskej republiky sa zúčastnila v kompletnej zostave: Marcela Kosová, predsedníčka súdnej rady, Ayşe Pružinec Eren, členka súdnej rady a za kanceláriu Patrícia Gomolová.

V rámci plánovania aktivít na ďalšie obdobie od septembra 2024 do júna 2025, kedy sa opäť uskutoční valné zhromaždenie siete, sa účastníci venovali v menších diskusných skupinách aj príprave Pracovného plánu ENCJ na roky 2024-2025 a súčasne Rímskej deklarácii, ktorá mala byť prijatá v samotnom závere zhromaždenia.

Hlavné aktivity siete, ktoré vyplývajú z Pracovného plánu ENCJ na roky 2024-2025 je potrebné spomenúť:

- v rámci projektu **Nezávislosť & zodpovednosť & kvalita justície** sa bude realizovať Prieskum medzi sudcami o ich nezávislosti a to v prvom štvrťroku 2025;
- v spolupráci s Európskou advokátskou komorou sa bude realizovať aj prieskum medzi právnikmi o nezávislosti súdnictva a sudcov v jednotlivých členských krajinách;
- uskutoční sa otvorená diskusia o postavení ústavných orgánov vo všetkých členských krajinách v rámci problematiky nezávislosti a zodpovednosti súdnictva;
- začnú sa kroky pre prípravu formátu externého vyhodnotenia/preskúmania fungovania súdnych rád v rámci členov ENCJ;
- v rámci problematiky **Kvality justície** sa bude vyplňať a následne vyhodnocovať dotazník o ukazovateľoch kvality justície;
- v rámci **Prieskumu spokojnosti užívateľov súdov** (*court users*) bude každá z členských súdnych rád vyzvaná, aby zorganizovala, resp. podnikla kroky k uskutočneniu takéhoto prieskumu na súdoch v rámci svojej krajiny, nakoľko

v mnohých členských krajinách sa takéto prieskumy neuskutočňujú a chýbajú ukazovatele fungovania justície z pohľadu verejnosti – užívateľov súdov;

- za týmto účelom bude ENCJ úzko spolupracovať aj s Európskou Komisiou – preskúmať možnosť uskutočniť prieskum v celej Európe;
- v rámci projektu **Digitálna justícia** sa bude ENCJ, vzhľadom na rýchly vývoj legislatívneho rámca v tejto oblasti nielen na európskej, ale aj vnútroštátnej úrovni, venovať vytvoreniu stálej pracovnej skupiny, ktorá sa bude zaoberať témami relevantnými pre súdnictvo a kompetencie súdnych rád v digitálnej oblasti prostredníctvom vypracovania usmernení, osvedčených postupov a odporúčaní; v tejto oblasti bude ENCJ spolupracovať nielen s Európskou komisiou, ale aj CEPEJom a ostatnými relevantnými partnermi;
- ďalšími parciálnymi témami v nasledujúcom projektovom roku bude **oblasť vzťahov súdnictva a médií** a vzhľadom na vývoj judikatúry ESĽP a ESD v rámci disciplinárnych konaní sudcov aj **aktualizácia štandardov ENCJ pre disciplinárne konania sudcov**.

Program valného zhromaždenia 14. júna 2024

V posledný deň valného zhromaždenia päť súdnych rád odprezentovalo zmeny, ktoré sa udiali v justícii a mali pozitívny vplyv na jej fungovanie predovšetkým vo vzťahu k občanom.

Súdna rada Bosny a Hercegoviny predstavila svoju publikáciu „*Môj sprievodca trestným procesom*“ (My guide to criminal process), ktorej cieľovou skupinou sú obeť a svedkovia trestných činov vo veku od 12 do 18 rokov. Ide o príručku – sprievodcu celým trestným procesom pre deti s cieľom zabezpečiť tejto zraniteľnej skupine čo najväčšiu možnú ochranu počas celého trestného konania.

Súdna rada Anglicka & Walesu tiež odprezentovala svoju príručku s názvom „*Príručka rovnakého zaobchádzania*“ (Equal treatment book), ktorá je určená sudcom a jej cieľom je umožniť efektívnu

komunikáciu sudcu s účastníkmi súdnych konaní a zvýšiť spravodlivú účasť všetkých strán. Je verejným dokumentom a zostavili ju samotní sudcovia. Je rozdelená na niekoľko kapitol podľa typu „zraniteľnosti“ a potreby zaobchádzania s takýmito osobami, napríklad deti, osoby s telesným postihnutím, osoby s mentálnym postihnutím, trans genderové osoby, osoby s inou sexuálnou orientáciou, sociálne slabé osoby a chudobné osoby, osoby iného náboženského vyznania a rasy, osoby, ktoré sa stali obeťami novodobého otroctva.

Súdna rada Francúzska predstavila svoj projekt „Asistenční psi na súdoch“ (Legal assistance dogs), ktorí sú špeciálne cvičení na to, aby uvoľňovali napätie a stres obetiam a svedkom závažných trestných činov. Aktuálne je do projektu zapojených už sedemnášť francúzskych súdov. Psi pomáhajú pri svedeckých výpovediach. Vďaka pomoci asistenčných psov sa zrýchlilo konanie v prípade niektorých závažných trestných činov, napr. trestné činy znásilnenia, ale aj v prípade trestných činov, kde sú svedkami predovšetkým deti.

Súdna rada Holandska predstavila projekt „Manažment dlhov“ (Debt management). Až 726 000 holandských domácností majú dlh, ktorý splácajú s veľkými problémami, čo má významný dopad na rodiny, najmä deti. V prípade súdnych konaní sudca ustanoví tzv. dlhového úradníka, ktorý sa stretáva so stranami sporu, dlžníkom a veriteľom, za účelom vyriešenia situácie a prípadne zapojenia dlžníka do podporného programu v rámci komunity, v ktorej žije.

Súdna rada Španielska prezentovala projekt „Systém pre ľahké čítanie súdnych rozhodnutí“ (Easy reading system of court decisions). Cieľovou skupinou sú predovšetkým zraniteľné osoby ako aj cudzinci. Tento „ľahko čitateľný formát“ súdnych rozhodnutí má za cieľ zabezpečiť, aby ľudia s mentálnym postihnutím, starší ľudia či cudzinci, ľahko pochopili vydané súdne rozhodnutie. Vysvetľuje o čom jej rozhodnutie, z čoho pozostáva, ako aj aké možnosti má občan v prípade, že s rozhodnutím nesúhlasí.

Delegácie hlasovali o jednotlivých „pozitívnych zmenách“ a víťazom sa stal projekt španielskej súdnej rady.

Na konci tretieho dňa valného zhromaždenia prijali delegácie Rímsku deklaráciu, ktorá je súčasťou tejto správy.

Zapísala dňa 27.6.2024

Patrícia Gomolová